

"Нисмо заборавили дуг у крви који НАТО дугује кинеском народу због бомбардовања кинеске амбасаде у Југославији", изјавила је прошле године, на годишњицу бомбардовања кинеске амбасаде у Београду, портпаролка кинеског министарства спољних послова Хуа Чунјунг.

Као потврда овог става, који Народна република Кина понавља већ годинама, од 1999. и НАТО бомбардовања њихове амбасаде у Београду, када је смртно страдало троје кинеских новинара и рањено више радника амбасаде, у Београд, 7. и 8. маја, управо на годишњицу напада, стиже кинески председник Си Ђинпинг.

"Кина подрива међународни поредак заснован на правилима? Није ли НАТО тај који је погазио међународно право и основне норме које регулишу међународне односе, мешајући се у унутрашње ствари других земаља и упуштајући се у ратове, чиме је нанео патњу милионима људи широм света", изјавила је прошле године Хуа подвлачећи још једном став да Кина нити је заборавила напад који је НАТО касније назаво "грешком", нити планира да то уради.

"Долазак председника Си Ђинпига у Београд на годишњицу бомбардовања кинеске амбасаде подсећање је Кине на понашање Америке и порука да Америка не рачуна да Кина неће штитити своје интересе и да тако нешто заборавља. Ово посебно у светлу поштовања међународног права и залагања за светски поредак који се заснива на принципима и стандардима уз подсећање на противправну и мимо СБ и међународног права агресију на Србију уз став да НАТО није неко ко доноси мир него напротив", каже за РТ Балкан каријерни дипломата Зоран Миливојевић, коментаришући посету кинеског председника Србији.

По његовим речима главна порука посете је "потврда челичног пријатељства Србије и Кине".

"Кина у овом тренутку Србију види као главног политичког партнера и пријатеља у Европи. Ова посета ће још више утврдити српско-кинеско пријатељство и стратешко партнерство, и још једна важна порука свету јесте да Србија неће мењати своју спољну политику ни став када је реч о сарадњи са трећим земљама, ван колективног Запада. То је одговор на оно што се Србији из ЕУ стално пребацује, да редуцира своје односе са Руском Федерацијом и Кином. Ова посета је порука да то тог неће доћи", каже Миливојевић.

Наш саговорник сматра и да је избор земаља које у овом тренутку кинески председник посећује у Европи веома индикативан.

"То је у првом реду Француска која је у овим временима, када се говори о ратним темама, водећа војна сила у ЕУ, нуклерана сила и стална чланица СБ УН, дакле водећа земља. Француска је сада та која у име Европске уније говори о војним питањима. Друго, то је узвратна посета Макрону који је прошле године био у Кини. Треће, Француска се залаже за аутономију Европе и аутономију Европске уније што значи практично неку врсту суверенитета и самосталности када је реч о утицају Америке. У неку руку враћање на Де Голову политику. Кина ту види саговорника друге врсте у односу на друге земље које су потпуно под доминацијом Америке. Видело си и како је посета Шолца Кини прошла, Шолц је трчао у Кину а Си Ђинпинг долази у Европу. Према томе, разлика је огромна", каже Миливојевић.

Када је реч о Мађарској и Србији то су две земље, констатује саговорник, које Кина поред Грчке третира као пријатљске земље у Европи.

"Када је реч о нама, потпуно је јасно да нема одрицања од сарадње са Кином. Значи, Кина остаје највећи страни инвеститор када је реч о инфраструктури у Србији, ту је Бор где су за две године уложили две милијарде, ту је Смедерево, ступиће на снагу и споразум о слободној трговини. Србија ће на основу тог споразума бити кинески прозор на европско тржиште", закључује Миливојевић.

Новинар Бранко Жујовић, добар познавалац спољне политике Кине каже да "Кина не заборавља и Кина више није другоразредна сила чије је дипломатско представништво могуће бомбардовати, тобоже случајно и без последица".

"Мислим да је то једна од кључних порука које ће Си Ђинпинг упутити свету, почевши од 7. маја, током своје посете. Друга Сијева порука могла би да буде упућена ЕУ. То су станице Сијеве посете: Београд и Будимпешта. Чини се да Кина жели да покаже да поштује земље које су кадре да воде, макар добрим делом, суверену политику", каже Жујовић.

Он подсећа да су Кинези "конфучијански стрпљиво и са дубоким разумевањем геополитичке ситуације у свету поднели бомбардовање своје амбасаде у Београду".

"Наша старија колегиница Ванг Џимин, са којом сам имао задовољство да радим у Пекингу, у редакцији Кинеског међународног радија, те трагичне вечери двоумила се да ли да из свог београдског стана оде на уобичајено дружење са колегама. Из неког разлога, није отишла. Да јесте, данас вероватно не би била жива или би била тежак инвалид. Никада од Ванг нисам чуо ниједну реч мржње, иако су, на правди Бога, потпуно недужне, страдале наше и њене колеге и њени врло блиски пријатељи. Њен конфучијански мир не значи да је Ванг све заборавила и да су Ванг убиством наших колега сломили. Напротив", речи су Жујовића.

Он напомиње да је Европска унија најважнији спољнотрговински партнер Кине и "Кина ће учинити све са своје стране да не угрози тај плодносан однос".

"Са друге стране, ЕУ није спремна да буде више од америчког потрчка у геополитичким

и међународним економским односима. То значи да постоји могућност, која се добрим делом већ остварила, да ће Брисел, на штрб европских интереса, следити интересе САД у својим односима са Кином. То смо јасно видели на примеру рата у Украјини који је, на заборавимо то, почео 2014. године. Брисел сада, заједно са САД, од Кине захтева да прекине своју сарадњу са Русијом. Уколико би пристала на тако нешто, Кина би пристала на условљавања. Блинкен је чак рекао да ће САД предузети мере ако Кина не поступи тако, што је недопустиво", сматра Жујовић.

По њему, "позадинско зрачење" кинеско-европских односа, уосталом и кинеско-америчких, осим кинеске подршке Русији, јесте и нагли развој кинеске аутомобилске индустрије.

"Сједињене Америчке Државе и ЕУ сада треба да се одреде према чињеници да Кина, након што је избила у светски врх на плану инфраструктурне изградње, производње возова и железничке, те електричне опреме, као и високотехнолошких производа попут паметних телефона и рачунара, те соларних панела и других високих технологија, сада преузима, односно увелико је преузела примат у аутомобилској индустрији. Кина је лане произвела 30,16 милиона аутомобила и продала скоро све, од укупно нешто више од 90 милиона укупно произведених аутомобила у целом свету. То је нова област светске економије чији врх осваја Кина, то је нови корак у успостављању мултиполарног света и поставља се питање како ће тржишта, али и владе ЕУ и САД реаговати. У тој чињеници видим део овог новог таласа хистерије на Кину и њене компаније, попут оснивача друштвене мреже Тик-ток. Уз руско напредовање у Украјини, долазак квалитетних кинеских аутомобила по повољним ценама јесте ноћна мора Запада", каже Жујовић.

Зоран Шапоњић

(РТ)